

HINDAMISOTSUS

Tallinn

29.10.2018 nr 5-1/18/59

Meditsiiniliste registreerimisraamatute
arhiiviväärtuse väljaselgitamine

I ÜLDOSA

1.1 HINDAMISE ALUS

Hindamise alus on arhiiviseaduse § 7 lõige 2 (RT I, 21.03.2011, 1), mille kohaselt Rahvusarhiiv selgitab avalikku ülesannet täitva asutuse või isiku dokumente hinnates välja arhivaalid.

1.2 HINDAMISE EESMÄRK JA ULATUS

Hindamise eesmärk on **meditsiinilise teenindamise käigus peetud registreerimisraamatute** arhiiviväärtuse väljaselgitamine.

Rahvusarhiivi 07.08.2015 hindamisotsusega nr 52 „Haiglate dokumentide arhiiviväärtuse väljaselgitamine” on hinnatud Sihtasutuse Tartu Ülikooli Kliinikum, Sihtasutuse Põhja-Eesti Regionaalhaigla, Sihtasutuse Viljandi Haigla, Sihtasutuse Hiiumaa Haigla, Sihtasutuse Jõgeva Haigla, Sihtasutuse Pärnu Haigla ja Kuressaare Haigla Sihtasutuse dokumendid (sh ka meditsiinilised registreerimisraamatud) sihtasutuse asutamisest alates.

II HINDAMISE LÄBIVIIMINE

2.1 HINDAMISE ALUSDOKUMENDID

Hindamisel lähtuti arhiiviseadusest, arhiivieeskirjast, Rahvusarhiivi kogumispõhimõtetest (09.03.2017) ja Eesti NSV Tervishoiuministeeriumi Rajooni Keskhaigla toimikute näidisnomenklatuurist (Tallinn, 1982), haiglate toimikute nomenklatuuridest/loeteludest, dokumentide loeteludest ning arhiivi koosseisu ülevaadetest (sh nimistutest).

2.2 HINNATAVATE DOKUMENTIDE KOOSSEIS

Enne digitaalsete andmebaaside kasutusele võttu dokumenteeriti erinevad meditsiinilise teenindamise toimingud paber kandjal või arvutis failina loodud registreerimisraamatutes.

Meditsiinilisi registreerimisraamatuid on peetud:

- **patsientide (ravialuste) arvelevõtmiseks raviasutuses (ambulaatorsete vastuvõttude registreerimine, haiglasse sisse- ja väljakirjutamise registreerimine)**

Sarja nimetused on olnud: haigete vastuvõtmise pearaamat; haigete vastuvõtmise ja hospitaliseerimisest äraütleamise raamat; haigete vastuvõtu ja väljakirjutamise raamat; hospitaliseerimisele määratud haigete registreerimise raamat; patsientide registreerimise raamat; ambulaatorsete/statsionaarsete haigete registreerimise raamat jms.

- **haigusjuhtumite registreerimiseks**

Sarja nimetused on olnud: mürgistuste registreerimise raamat; nakkushaiguste registreerimise raamat; gonorröa haigete registreerimise raamat; luu-sehaigete registreerimise raamat jms.

- **erinevate ravivõtete ja diagnooside dokumenteerimiseks**

Sarja nimetused on olnud: statsionaari/ambulatoorsete kirurgiliste vahelesegamiste registreerimise raamat; operatsioonide registreerimise raamat; operatsiooninäidand; vereülekannete registreerimise raamat; röntgenoloogiliste uuringute registreerimise raamat; röntgenograafia päevaraamat; läbivalgustuse žurnaal; kopsufluorograafia; liikuv fluorograaf; lümfograafia; tomogrammide registreerimise žurnaal; mammogrammid; ülesvõtete registreerimise raamat; sihtvõtted; konsultatsioonid; biopsia-, operatsiooni- ja sekretsioonimaterjalide uuringute registreerimise raamat; pato-histoloogiliste uuringute registreerimise raamat; tsütoloogiliste uuringute registreerimise raamat; sonograafiliste uuringute registreerimise raamat; analüüside registreerimise raamat; profülaktiliste läbivaatuste nimekirjad; raadiumi ravi saanud haigete registreerimise raamat; kohtupsühhaatriliste ekspertiiside registreerimise raamat; patoloogilis-anatoomiliste lahangute registreerimise raamat ja lahangute protokollid; lahkdiagnoosid jms.

- **sünnituste registreerimiseks**

Sarja nimetused on olnud: sünnituste registreerimise raamat; sündide registreerimise raamat; sünnitajate haiglasse registreerimise raamat (samal raamatus võib-olla registreeritud nii patsiendi haiglasse saabumise ja lahkumise kui ka sünnituse andmed); kodus vastuvõetud sünnituste registreerimise raamat; sündide vastuvõtmise raamat; sünnituste raamat jms.

- **surma registreerimiseks**

Sarja nimetused on olnud: kodus surnute registreerimise raamat; surmatunnistuste registreerimise raamat; arstlike surmatunnistuste raamat; surmatõendid ja surmatunnistuste kontsundid jms.

- **eriarvestusele kuuluvate ainete arvelevõtmiseks**

Sarja nimetused on olnud: mürgiste ainete registreerimise ja arvestusraamat; mürgiste, kangetoimeliste jt eriarvestusele kuuluvate ainete arvestusraamat jms.

2.3 HINDAMISE KÄIK

2.3.1 Üldist

Hindamise viisid läbi Tallinna kogumisosaakonna inspektor-hindamisvaldkonna juht Külli Niidassoo ja arhivaar-inspektor Kristel Tammik. Hindamise käigus andsid selgitusi hinnatava teabe tekkekonteksti ja meditsiiniliste registrite andmekoosseisu kohta Sihtasutuse Põhja-Eesti Regionaalhaigla asjaajamisteenistuse arhiivi juhataja Kristina Lauri, Tervise Arengu Instituudist surma põhjuste registri juht Gleb Denissov ja meditsiinilise sünniregistri juht Kärt Allvee.

Rahvusarhiivi hindamiskomisjon arutas hindamisega seonduvaid küsimusi 26.09.2018 koosolekul.

2.3.2 Dokumentide loomise, kasutamise ja säilitamise kontekst

Registreerimisraamatu pidamise eesmärk oli teatud meditsiinilise toimingute dokumenteerimine selle järgnevaks tõendamiseks. Registreeritud andmeid kasutati hiljem raviasutuse meditsiinilise tegevuse aruandluse, analüüsi ja statistika koostamiseks.

Valdavas osas on registreerimisraamatud paberdokumendid. Neid on enamasti peetud kindla vormi kohaselt, millega määratleti iga sissekande korral ettenähtud andmete koosseis. Näiteks haigete haiglas arvelevõtmise registreerimisraamatusse võivad olla kantud järgmised andmed: järjekorranumber; vastuvõtu kuupäev; isiku nimi; vanus/sünniaeg; elukoht; rahvus; perekonnaseis; töökoht ja elukutse; haiget saatva raviasutuse diagnoos; missugusesse osakonda paigutatud; haigusloo number; põhjus, kui ei hospitaliseeritud; väljakirjutamise kuupäev; märkus sugulastele või asutusele teatamise kohta. Operatsioonide registreerimise raamatusse võivad olla kantud järgmised andmed: operatsiooni number; operatsiooni

kuupäev; isiku nimi; vanus; haigusloo number; diagnoos enne operatsiooni; operatsiooni kirjeldus; diagnoos pärast operatsiooni; operatsiooni kestvus; valutuimestuse liik; kirurgi nimi; assistendi nimi; operatsiooniõde nimi; anesthesioloogi nimi.

Säilitustähtaeg võis registreerimisraamatutel olla nii alatine, pikaajaline (50 a, 25 a), kui ka lühiajaline (10 a, 5 a, 3 a, 1 a). Säilitustähtajad on erinevatel ajaperioodidel ja ka raviasutuste lõikes kõikunud, suur osa dokumente on säilitustähtaja möödumisel hävitatud.

Vastavalt nõukogudeaegsetele asjaajamise ja arhiivitöö reeglitele tuli alatise ja üle 10 aastase säilitustähtajaga olevad toimikud kanda nimistusse. Alatise säilitustähtajaga toimikute nimistud kinnitati reeglina riikliku arhiiviasutuse ekspertiisikontrollkomisjoni poolt ja dokumendid tuli üle anda riiklikule arhiivile. Haiglate toimikute nomenklatuuridesse/loeteludesse on mitmete alatise säilitustähtajaga registreerimisraamatu sarjade juures hiljem märgitud, et dokumendid riiklikku arhiiviasutusse üleandmisele ei kuulu.

Meditisiinilised registreerimisraamatud võivad olla kantud kas raviasutuse põhitegevuse nimistusse, suuremate haiglate puhul ka eraldi nimistusse (näiteks Vabariiklikus Tallinna Onkoloogia Dispanseris on eriliigilistele registritele koostatud nimistud 1M, 2M, 3M, 4M ja 5M). Haiglates on säilinud ajutise säilitustähtajaga registreerimisraamatuid, mis mingil põhjusel on jäänud pärast säilitustähtaja möödumist hävitamata.

2.3.3 Hindamise analüüs

Meditisiiniliste registreerimisraamatute arhiiviväärtuse väljaselgitamisel võeti arvesse teabe uurimisväärtust, senist kasutatavust, eelnevat kogumistraditsiooni ja seotud arhiiviväärtusliku meditsiinilase teabe olemasolu.

Meditisiinilise teenindamise toimingute dokumenteerimisel jäädvustatud teave oli mõeldud üksikute tegevuste tõestamiseks ja on peamiselt tähtajalise praktilise väärtusega. Registreerimisraamatute kasutatavus on olnud väga väike, ja seda nii haiglates kui ka Rahvusarhiivis säilitatavate dokumentide puhul. Rahvusarhiivis säilitatavatesse haiglate arhiivifondidesse meditsiinilisi registreerimisraamatuid enamasti vastu võetud ei ole või kui on, siis on vastu võetud ainult lünklikult mõned toimikuid. Alatise säilitustähtajaga registreerimisraamatuid pikemast ajavahemikust on vaid üksikute haiglate arhiivi koosseisus: nt Võru Rajooni Keskhaigla (VAMA.V-720), Viljandi Rajooni Keskhaigla (EAA.M-842), Tartu Linna Onkoloogia Dispanser (EAA.T-1014), Tartu Naistekliinik (EAA.T-1141).

Hindamise käigus leiti, et suuremat uurimishuvi pakuvad sünni ja surma registreerimise raamatud.

Sünni registreerimisel dokumenteeritud andmed (mh eriti lapse täpne sünniaeg, sünnikaal ja pikkus) ning surma registreerimise andmed (mh eriti surmapõhjus) kujutavad endast unikaalset ja väärtuslikku teavet nii laiemalt rahva terviseajaloo uurimisel kui ka kitsamalt inimesele endale ja sugupuu uurijatele. Alates 1992. aastast esitavad kõik Eestis sünnitusabi andvad tervishoiuteenuse osutajad andmed iga Eestis sündinud lapse kohta meditsiinilisse sünniregistrisse (asutatud 1991). Surma põhjuste register loodi 01.01.2008 (enne kogus surmapõhjuste andmeid Statistikaamet) ja sinna on kantud andmed alates 1983. aastast. Nimetatud andmekogud on hinnatud 31.10.2017 hindamisotsusega nr 51 „Riigi infosüsteemi haldussüsteemis registreeritud andmekogude hulgast arhiiviväärtusega osa väljaselgitamine” arhiiviväärtuslikuks.

Meditisiinilise arstiabi hetkeolukorra ja arengu kohta annavad ülevaate perioodiliselt koostatud tervishoiuasutuste (sh haiglate) tegevuse ja statistilised aastaaruanded ning analüüsid. Haiglate arhiivifondides säilitatakse meditsiinilisi (statistilisi) aastaaruandeid koos seletuskirjade ja analüüsidega. Vormikohased tervishoiuasutuste statistilised aastaaruanded saadeti tervishoiuministeeriumisse (alates 1993 sotsiaalministeerium) ja samuti kõrgemalseisvale kohaliku asutuse tervishoiuosakonnale. Nimetatud aruandeid on kogutud tervishoiuministeeriumi arhiivifondi (ERA.R-7) ja kohalike täitevkomiteede tervishoiuosakondade fondidesse (peamiselt kuni 1960ndate algusaastateni).

Tervishoiuasutuste aruannete alusel koostati statistilised koondaruanded ja kogumikud, mida säilitatakse ministeeriumi arhiivis. Aastatel 1990–1997 oli meditsiinistatistilise informatsiooni kogumine Eesti Meditsiinistatistika Büroo ülesanne ja selle perioodi tervishoiuasutuste koondaruanded kuuluvad tema arhiivi koosseisu (ERA.5110).

Meditsiinalase ning sotsiaalmajandusliku ajaloo uurimisel on väärtusliku allikmaterjalina võimalik kasutada samuti isikupõhiseid meditsiinidokumente ja rahva tervisega seonduvaid riiklike andmekogude andmeid.

Rahvusarhiivi 02.03.2005 hindamisotsusega nr 131 „Isikupõhistest meditsiinidokumentidest statistiliselt esindusliku väljavõtu tegemine ning eraldatavale valimile arhiiviväärtuse andmine” on arhiiviväärtus antud enne 01.01.2003 loodud isikupõhistest meditsiinidokumentidest kõigi 1. kuupäeval sündinud patsientide haiguslugudele, sünnituslugudele, vastsündinu ja lapse arengulugudele ning psühhiaatriahaiglates ja nahahaiguste haiglates olevatele kõikidele haiguslugudele, haige individuaalkaartidele, psühhiaatrilise haige haiglast lahkumise kaartidele ja meditsiinilise komisjoni otsustele isiku vaimse tervise kohta. Hindamisotsusega 16.12.2015 nr 97 „Tervishoiuteenuse osutamist tõendavate isikupõhiste meditsiinidokumentide arhiiviväärtuse väljaselgitamine” said arhiiviväärtuse kõigi 1. kuupäeval sündinud patsientide haiguslood (alustatud ajavahemikus 01.01.2003–31.12.2014), mis on loodud Sihtasutuses Tartu Ülikooli Kliinikum, Sihtasutuses Põhja-Eesti Regionaalhaigla, Sihtasutuses Viljandi Haigla, Sihtasutuses Hiiumaa Haigla, Sihtasutuses Jõgeva Haigla, Sihtasutuses Pärnu Haigla ja Kuressaare Haigla Sihtasutuses.

Rahvusarhiivi 31.10.2017 hindamisotsusega nr 51 tunnistati arhiiviväärtuslikuks nakkushaiguste registri andmed. 31.10.2016 hindamisotsusega nr 109 „Tervise Arengu Instituudi dokumentide hindamine” hinnati arhiiviväärtuslikuks tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaasi andmed, mis annavad ülevaate Eesti rahvastiku terviseseisundist ja seda mõjutavatest teguritest ning tervise valdkonna ressurssidest ja nende kasutamisest.

Hindamise läbiviimisel jõuti seisukohale, et arhiiviväärtust omavad sünnituste registreerimise raamatud ja surma registreerimise raamatud, kuhu kantud teave pärineb varasemast perioodist kui meditsiinilisse sünniregistrisse ja surma põhjuste registrisse kuuluvad andmed. Kõigi muude meditsiiniliste registreerimisraamatute säilitamiseks vajaminev ressursikulutus nende korrastamiseks ja üleandmiseks Rahvusarhiivi on ebaoproportsionaalselt suur võrreldes nende uurimisväärtusega. Hindamiskriteeriume analüüsid veenduti, et nimetatud dokumentide kasutamine on olnud pea olematu ning need ei sisalda ühiskonna toimimise seisukohalt olulist ega unikaalset teavet.

III HINDAMISOTSUS

Hindamise tulemusena otsustati, et **arhiiviväärtuslikud on:**

- **sünnituste registreerimise raamatud kuni 31.12.1991;**
- **surma registreerimise raamatud kuni 31.12.1982.**

IV HINDAMISOTSUSE RAKENDAMINE

Arhiiviväärtuslikuks hinnatud dokumendid kuuluvad üleandmisele Rahvusarhiivi vastavalt arhiivieeskirjale.

Arhiiviväärtuseta dokumentide hävitamine viiakse läbi ja dokumenteeritakse vastavalt arhiivieeskirjale.

(allkirjastatud digitaalselt)

Hanno Vares
Hindamiskomisjoni esimees